

РІВНЕНСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ
ГУМАНІТАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ
ДОКУМЕНТАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
МЕНЕДЖМЕНТУ
ТЕХНОЛОГІЙ ТА ФІЗИКИ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

27 квітня 2023 року

УДК: 373.5.015.311:331

А 78

Затверджено і рекомендовано до друку рішенням вченої ради факультету документальних комунікацій, менеджменту, технологій та фізики РДГУ (протокол №5 від 23 травня 2023 р.).

А Актуальні проблеми модернізації професійно-педагогічної підготовки освіти в контексті євроінтеграційних процесів: матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції (26-27.04.2023 р.) / упорядники: С.В. Лісова, Ю.В. Фещук, О.А. Герасименко, Н.В. Дупак, Н.В. Симонович, О.І. Шурин. Рівне: РДГУ, 2023. 128 с.

До збірника матеріалів увійшли доповіді Всеукраїнської Інтернет-конференції з теми “Актуальні проблеми модернізації професійно-педагогічної підготовки освіти в контексті євроінтеграційних процесів”, яка була проведена 26-27 квітня 2023 року на кафедрі професійної освіти, трудового навчання та технологій РДГУ спільно з працівниками Сарненського педагогічного фахового коледжу РДГУ, ВКНЗ “Володимир-Волинський ПК ім. А.Ю. Кримського”, РМЦТУМ Рівненської міської ради, Комунального закладу “РОЦНТТУМ” Рівненської обласної ради.

Матеріали можуть бути корисними науковцям, практичним працівникам, вихователям, вчителям, викладачам та студентам закладів вищої, професійної, загальної середньої та позашкільної освіти.

Схвалено кафедрою професійної освіти, трудового навчання та технологій Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 5 від 18 травня 2023 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей.

© РДГУ, СПК,
РМЦТУМ, 2023

2. Екологічне виховання учнів : Посібник для вчителів / [уклад. : П. М. Щербань, Є. І. Коваленко, Т. Д. Пінчук та ін.; ред. П. М. Щербань]. Ніжин : Вид-во. НДПУ, 2003. 238 с.
3. Злобін Ю. А. Основи екології. Київ: Видавництво "Лібра", ТОВ, 1998. 248 с.
4. Шмалей С. В. Система екологічної освіти в загальноосвітній школі в процесі вивчення предметів природничо-наукового циклу : автореф. дис. док. пед. наук : 13.00.01. Київ: 2005. 43 с.
5. Омельчук О. В. Педагогічне обґрунтування структури та змісту програми профільного навчання за спеціалізацією "Художня обробка матеріалів" [Текст]. Науковий вісник Ужгородського університету: Серія: Педагогіка. Соціальна робота / гол. ред. І.В. Козубовська. Ужгород: Говерла, 2014. Вип. 30. С. 111-114.
6. Гуревич Р. С., Кадемія М. Ю., Шевченко Л. С. Інформаційні технології навчання: інноваційний підхід : навч. посібник. За ред. Р. С. Гуревича. Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2012. 348 с.

УДК: 373.5.016:331

*Юрій Вікторович Фещук,
канд. пед. наук, доцент кафедри
професійної освіти, трудового навчання та технологій
Рівненського державного гуманітарного університету,
(м. Рівне, Україна)*

*Софія Андріївна Мосійчук,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності
014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології)
Рівненського державного гуманітарного університету,
(м. Рівне, Україна)*

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ГРАФІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. На сьогоднішній день життя потребує змін і вдосконалення системи професійно-технічної освіти. Це є важливим з ряду причин: 1) підготовка до сучасного ринку праці (дозволяє адаптувати навчальні програми та практики до сучасних технологій, професійних стандартів та потреб ринку праці); 2) зменшення прогалин у навчанні (допомагає забезпечити глибше та більш комплексне навчання, що підвищує якість освіти та підготовку фахівців); 3) привернення та збереження талановитих учнів (може бути стимулом для талановитих учнів, які зацікавлені в

професійному розвитку та отриманні практичних навичок) [5].

Необхідний інтенсивний пошук можливостей, підходів, які дозволять розвивати технічну освіту відповідно до нових технологічних і соціальних потреб суспільства. За означених умов особливої актуальності набуває формування в учнів закладів професійно-технічної освіти (ЗПТО) графічної компетентності, яка пов'язана із здатністю ефективно використовувати графічні засоби для виразу інформації та розв'язання різноманітних професійних завдань. Це, на нашу думку, можливо за умов ефективного організації навчально-виховного процесу, який побудований на основі використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ).

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Вдосконалення системи професійно-технічної освіти є комплексним процесом, в якому беруть участь різні групи фахівців та науковців. Питання розвитку освітнього процесу в Україні досліджуються багатьма вченими: С. Гончаренко, І. Зязюн, В. Кремень, П. Лузан, Г. Терещук, В. Чайка та ін. Процес формування графічних компетентностей учнів ЗПТО включає в себе співпрацю вчених з різних галузей, які вивчають аспекти графічного дизайну, медіа та візуальних комунікацій. Так, Л. Захарова і О. Довгаль мають напрацювання в питаннях вдосконалення професійно-технічної освіти, зокрема, вони проводили дослідження щодо формування графічної компетентності учнів ЗПТО. І. Воронцовою висвітлені педагогічні умови, що найбільшою мірою сприяють формуванню графічної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників машинобудівної галузі на всіх етапах навчання кресленню у професійно-технічних навчальних закладах [1]. Однак питання формування графічної компетентності учнів ЗПТО засобами ІКТ висвітлені в науково-методичній літературі, на нашу думку, недостатньо.

Постановка завдання. Незважаючи на значний внесок учених-методистів у теорію і практику навчання учнів у ЗПТО, у методичній науці спектр формування графічної компетентності майбутніх кравців залишається недостатньо вивченим. Мета нашого дослідження: з'ясувати теоретичні основи формування графічної компетентності в учнів ЗПТО спеціальності «Кравець» із використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів.

Сутність графічної компетентності учнів ЗПТО полягає в їх здатності ефективно використовувати графічні засоби для виразу інформації та розв'язання різноманітних професійних завдань. Графічна компетентність включає не лише навички малювання і створення графічних зображень, але й розуміння принципів візуального сприйняття, композиції, кольору, типографіки та інших аспектів графічного дизайну [1].

Основні складові графічної компетентності учнів ЗПТО включають:

1. *Вміння створювати графічні зображення.* Учні повинні мати навички володіння різними графічними інструментами та програмними засобами, а також знання про базові принципи малювання, креслення, рисунку, композиції та колірних рішень.

2. *Розуміння візуальної комунікації.* Учні повинні мати знання про способи передачі інформації за допомогою графічних засобів, включаючи використання схем, графіків, діаграм, таблиць тощо. Вони повинні розуміти, як візуальні елементи впливають на сприйняття інформації та як створити зрозумілі та ефективні графічні матеріали.

3. *Творчий підхід.* Графічна компетентність включає розвиток творчого мислення, здатності до інновацій та пошуку нових ідей у графічному вираженні. Учні повинні бути здатними генерувати оригінальні ідеї, експериментувати з графічними рішеннями та

Формування графічної компетентності учнів ЗПТО має велике значення з декількох причин:

1. *Важливий аспект професійного розвитку.* Багато професій, особливо в області дизайну, архітектури, інженерії та будівництва, вимагають вміння працювати з графічними матеріалами і вирішувати завдання, пов'язані з візуалізацією і передачею інформації за допомогою графіки. Навички графічного проектування, креслення та маніпулювання графічними об'єктами є ключовими для ефективної роботи в таких професіях.

2. *Засіб ефективної комунікації.* Графічні засоби є універсальною мовою, яка може передавати ідеї, концепції та інформацію без словесного опису. Графічна компетентність допомагає учням ефективно виражати свої думки, проектувати свої ідеї і комунікувати їх іншим людям. Це особливо важливо в роботі в команді, коли необхідно швидко та точно спілкуватися з колегами та клієнтами.

3. *Розвиток креативності та критичного мислення.* Графічна компетентність сприяє розвитку креативних навичок учнів. Вони навчаються мислити візуально, знаходити нетрадиційні рішення, експериментувати з формами та кольорами. Крім того, робота з графікою вимагає аналізу, оцінки та критичного мислення, що сприяє розвитку цих важливих навичок.

4. *Підвищення конкурентоздатності на ринку праці.* Графічна компетентність є важливою для багатьох професій, особливо для тих, які пов'язані з дизайном, маркетингом, архітектурою, інженерним мистецтвом, ілюструванням тощо. Уміння створювати інформативні та естетично привабливі графічні матеріали може допомогти учням отримати конкурентну перевагу на ринку праці.

5. *Підвищення якості навчання.* Графічні засоби можуть бути використані для покращення якості навчання та зробити його більш доступним і зрозумілим для учнів. Графічні зображення можуть допомогти учням запам'ятовувати інформацію краще та швидше.

Освітньо-кваліфікаційні характеристики учнів ЗПТО за професією «Кравець» охоплюють сукупність необхідних загальних та професійних компетентностей – здатність особи до виконання певного виду діяльності, що виражається через знання, розуміння, уміння, цінності [3].

Дисципліни загальної фахової підготовки у процесі навчання учнів ЗПТО, зокрема майбутніх кравців, сприяють формуванню їх графічної компетентності. Дисципліна «Спеціальне малювання» відіграє важливу роль у цьому процесі, оскільки основна мета цього курсу полягає у розвитку навичок та вмій учнів у сфері малювання з урахуванням специфіки професійного напрямку [3]. Учні вивчають техніки та методи малювання, специфічні для їх професійного напрямку. Це включає виконання зображень деталей, схем, технічних креслень, планів будівель тощо. Дисципліна допомагає учням засвоїти основні правила і техніки роботи з різними матеріалами та інструментами. Також учні навчаються розуміти принципи композиції, кольору, світла та тіні, пропорцій та перспективи. Це допомагає розвивати їхнє естетичне сприйняття та художній смак, що є важливим для професії «Кравець», де важливо представляти ідеї та продукти в привабливій та ефективній формі. Учні навчаються використовувати графічні засоби для передачі інформації, ідей та концепцій. Вони вчаться складати технічні креслення, схеми, графіки, що допоможе їм ефективно спілкуватися з колегами та клієнтами в майбутній професійній діяльності.

На нашу думку, навчання учнів ЗПТО з використанням ІКТ дозволить створити умови для формування їх графічної компетентності.

Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) – це сукупність різноманітних технологічних інструментів і ресурсів, які використовуються для забезпечення процесу комунікації та створення, поширення, збереження та управління інформацією [2]. ІКТ надають доступ до різноманітних інструментів, програм та ресурсів, що сприяють розвитку графічних навичок та творчого потенціалу учнів.

Нами розроблено систему ІКТ для формування графічної компетентності в учнів ЗПТО за професією «Кравець» на уроках дисципліни «Спеціальне малювання».

1. *Графічні програми.* Комп'ютерні програми, такі як Adobe Photoshop, Illustrator, CorelDRAW та інші, надають багато можливостей для створення та редагування графіки. Учні можуть вчитися володіти цими програмами, використовувати різні інструменти та ефекти для створення графічних зображень.

2. *Графічний планшет.* Використання графічного планшета дозволяє учням малювати та редагувати графіку безпосередньо на екрані. Це дозволяє їм більш точно передавати свої ідеї та отримувати реалістичні результати.

3. *Комп'ютерне моделювання.* Учні можуть вивчати та використовувати спеціалізовані програми для комп'ютерного моделювання, такі як AutoCAD, SketchUp, 3ds Max та інші. Це дозволяє їм створювати тривимірні моделі об'єктів та виробів, а також досліджувати просторові аспекти дизайну.

4. *Відео та онлайн-ресурси.* Інтернет має багато відеоуроків, презентацій, онлайн-курсів та ресурсів, які допомагають учням вивчати графічний дизайн та розвивати свої навички. Вони можуть навчитися новим технікам, досліджувати творчі прийоми та отримувати натхнення для подальшої роботи.

Застосування засобів ІКТ при поетапному формуванні розумових дій, понять, проблемному навчанні – це не тільки важлива умова управління процесом засвоєння матеріалу, але й умова управління процесом формування графічної компетентності, умінь оперувати образами об'єктів і явищ [4].

ІКТ на заняттях дисципліни «Спеціальне малювання» можливо використовувати як під час викладу теоретичного матеріалу, так і в процесі виконання практичних робіт учнями.

Висновки з даного дослідження та перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Отже, з-поміж усіх існуючих педагогічних технологій, які використовуються в процесі фахової підготовки майбутніх кравців у ЗПТО, ми зосередили свою увагу на впровадженні ІКТ. Адже на сучасному етапі інформатизації освіти кожна дисципліна потребує застосування комп'ютерних технологій навчання, які полегшують працю як викладачів так і учнів, підвищують ефективність навчання сприяють розвиткові їх фахових компетентностей, зокрема графічної.

Перспективи подальшої роботи полягають у розробці методики формування графічної компетентності в учнів ЗПТО з використанням ІКТ та перевірки її ефективності на практиці.

Список використаних джерел:

1. Воронцова І.В. Педагогічні умови формування графічної компетентності учнів ПТНЗ. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/1196/9.pdf?sequence=1> / (дата звернення: 01.03.2023).
2. Гуревич Р.С., Кадемія М.Ю., Козяр М.М. Інформаційно-комунікаційні технології в професійній освіті майбутніх фахівців. За ред. член-кор. НАПН України Гуревича Р.С. Львів: ЛДУ БЖД, 2012. 380 с.
3. Державний стандарт професійно-технічної освіти: ДСПТО 7435 .С.14.10 – 2016 Професія: Кравець. Код: 7433. Кваліфікація: кравець 2-3, 4, 5, 6-го розрядів. [Електронний ресурс] URL: <https://imzo.gov.ua/osvita/profesiyno-tehniczna-osvita-2/profesiyna-osvita/ctandarty-profesiyno-tehnicnoi-osvity/>. (дата звернення: 01.02.2023).
4. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2004. 352 с.
5. Розвиток професійної освіти в умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів: монографія / Н.Г. Ничкало. Київ: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. 125 с.

ЗМІСТ

Бірук Н.П. Реалізація технології проектного навчання у процесі трудової підготовки учнів наукового ліцею.	3
Герасименко О.А., Байрак Ю.А. Теоретичні аспекти розвитку уміння виготовлення виробів декоративно-прикладного мистецтва в учнів 10-11 класів на уроках технологій з використанням інструктажів.	6
Герасименко О.А., Грицина І.М. Базові засади розвитку творчої уяви в учнів 10-11 класів на уроках профільного навчання з використанням методів проєктування.	11
Герасименко О.А., Коваль В.В. Теоретичні основи формування практичних навичок втілення проектного задуму в учнів старшої школи в процесі профільного навчання з використанням мультимедійних засобів.	17
Герасименко О.А., Савчук М.С. Характерні особливості розвитку компетентності культурного самовираження в учнів старших класів на уроках технологій з використанням практичних методів навчання.	24
Дупак Н.В. Формування практичної компетентності майбутніх фахівців з готельно-ресторанного обслуговування у процесі професійної підготовки у вищому навчальному закладі.	27
Лісова С.В. Особливості функціонування єдиного освітнього простору в епоху інтеграції і глобалізації освітніх систем.	31
Мойсеєць К.В. Організація дистанційного навчання при викладанні фахових дисциплін спеціальності 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології).	35
Павленко В.В. Технологічна карту уроку “Технології”: проблеми розробки.	39
Пісна Т.М. Імідж як складова індивідуального стилю діяльності сучасного викладача.	45
Саванчук О.А. Роль графічної підготовки та дизайну у становленні молодого вчителя технологій.	48
Савченко Л.О. Педагогічна діагностика оцінювання якості знань студентів у закладах освіти.	52
Савчук П.П., Петрівський Я.Б., Савчук Л.А. До питання про якість професійної підготовки фахівців у ЗВО.	48
Симонович Н.В. Методика професійного та профільного навчання майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи як педагогічна проблема.	58
Симонович Н.В., Гуцалюк С.В. Теоретичні основи розвитку загально-трудова умінь учнів 8-9 класів на уроках трудового навчання із використанням дидактичних ігор.	63
Симонович Н.В., Мельник М.А. Теоретичні основи формування проєктно-технологічної компетентності учнів 10-11-х класів при вивченні предмету “Технології”.	68
Симонович Н.В., Ярмолка Н.В. Теоретичні основи формування інформаційно-цифрової компетентності учнів 10-11-х класів при вивченні предмету “Технології”.	73

Фещук Ю.В., Борейко Н.С. Теоретичні аспекти розвитку графічних вмій учнів старших класів на заняттях предмету “Технології” з використанням практичних методів.	79
Фещук Ю.В., Глемба М.Б. Теоретичні основи розвитку просторового мислення учнів старшої школи на уроках креслення з використанням графічних задач.	84
Фещук Ю.В., Зайко М.О. Теоретичні аспекти розвитку екологічної грамотності учнів старших класів на заняттях профільного навчання засобами інформаційно-цифрових технологій.	88
Фещук Ю.В., Мосійчук С.А. Теоретичні аспекти формування графічної компетентності учнів закладів професійно-технічної освіти з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.	93
Фещук Ю.В., Шоботенко Р.О. Теоретичні основи організації самостійної роботи учнів старших класів на заняттях профільного навчання засобами інформаційно-комунікаційних технологій.	98
Шурин О.І. До питання професійної підготовки майбутніх фахівців сфери обслуговування.	101
Шурин О.І., Войтович Т.М. Актуальний стан розвитку критичного Мислення учнів 8-9 класів на уроках трудового навчання.	104
Шурин О.І., Волошук В.В. Розвиток творчого потенціалу учнів старшої школи в процесі профільного навчання.	112
Шурин О.І., Жабчик В.Б. Теоретичні основи розвитку професійно-пізнавальних інтересів учнів 10-11 класів на уроках технологій з використанням інноваційних методів навчання.	117
Шурин О.І., Жупило О.Л. Формування дизайнерських знань та умінь учнів 10-11 класів в процесі профільного навчання.	121
Відомості про авторів.	126

Наукове видання

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ
ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ
ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ
ПРОЦЕСІВ**

**Матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції
(26-27 квітня 2023 р.)**

Упорядники: *Світлана Валеріївна Лісова,
Юрій Вікторович Фещук,
Олександр Анатолійович Герасименко,
Надія Василівна Дупак,
Наталія Василівна Симонович,
Олена Іванівна Шурін.*

Друкується без редакційної правки

Технічний редактор: Т.К. Хильчук,
Коректор: Н.Р. Скачук.

Здано до набору 15.03.2023 р. Підписано до друку 24.05.2023 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman.
Друк різнографічний. Ум. друк. арк. 9,79.
Обл. вид. арк. 4,55. Замовлення № 218/1. Наклад 100.

Адреса: 33028 м. Рівне, вул. Пластова, 39
Рівненський державний гуманітарний університет,
кафедра професійної освіти, трудового навчання та технологій
(тел. 0362-40-75-80; e-mail: kpotnt@rshu.edu.ua)